

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
— Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 18.

A békekonferencia.

Álmunkban sokszor kincsek között daskálunk és felébredve búsan nézegetünk üres tenyerünkbe.

A múlt év augusztus havában eregette ki II. Miklós csár a béke alambjait és örömmámorban üszött a világ. Még a diplomatákat is elragadta a suthnerismus heve s gondolkozóba estek jövőjük felett, mely most már közönséges konferenciák, szerződések gyártásának niveaujára fog lesülyedni. A kispolgár hirtelen érdeklődni kezdett a magas politika iránt, mert olyasfélét velt benne felfedezni, a mit most már maga is megért.

Béke? Teljesen tiszta fogalom minden ép eszű ember előtt. Tehát nem kell katonáskodni, vagy nem oly hosszú ideig, vagy nem minden ép kéz-láb embernek.

Karból ekevas, pöröly és csákány lesz, a fegyverekből a csendőr, fináncz és határőr állomány fog táplálkozni az idők végtelenéig; az ágyuk, hadiszerek pedig a muzeumokban fognak bámultatni szintén az idők végtelenéig. Nem kell fizetni oly disznó magas adót — hangzott a korcsma asztaloknál; valóban ideje lesz, hogy a népek megszabadíttassanak attól az ólomsúlyként rájuk nehezedő tehertől, mely elvonja a megfelelő anyagi eszközöket kulturájuktól, kereskedelmüktől, iparuktól, — szólt a lateiner komoly megfontolás után; szép eszménk diadalt ül, — mondták örvendezve Suthner Berta báróné szalonjában.

A kölcsönös üzenetváltások után az történt, hogy Anglia példájára minden állam kijelentette, hogy magára nézve nem tartja kötelezőnek a konferencia határozatát. No mert tudnunk kell a közjog dogmáiból, hogy souveraine állam az, a melyik teljesen souveraine és hogy a melyik állam nem teljesen souveraine, az meg is szűnt állam lenni. Hisz ezt a nyilatkozatát a nagyhatalmaknak csak természetesnek fogja találni minden ember. Az államtan világosan parancsolja ezt.

Azután ismét jöttek oly tünetek, melyek az általános békeáramlattal semmiképen nem értek meg. Oroszországnak, melynek despotája a béke hirdetőjének csapott fel, hadi budget-je éppen ez évben emeltetett fel feltűnő magasra ugyannyira, hogy a többi államok felrezenve a béke-álomból, sietve készültek a hadiköltség emelésére. II. Vilmos csak annyival emelte a hadiköltséget, amennyit ki tudott csikarni parlamentjétől, a francia hadügyminiszter meg azon kijelentéssel élt, hogy a francia hadsereg csak minőségileg emelhető már, de mennyiségileg éppenséggel nem. Krieghammer osztrák-magyar hadügyminiszter is újabb hadi budgetemeléssel ábrándozik.

A világ erre felrezenve az elég rövid ideig tartó rózsás álomból, búsan nézett üres markába.

No de el is hallgatott ezután minden s csak néha-néha hozta a napi sajtó egy rövidke hírben, hogy a nagyhatalmak kit biztak meg a képviselőkkel a hágai nemzetközi béke-tanácskozásokra.

Ilyen előzmények után nyílt meg

minden érdeklődés nélkül ma Hágában a tanácskozás s nem is ígér nagy eredményt.

Leszerelésről pláne szó sincs, legfeljebb a genfi conventió tételeinek átgyurásáról a modernebb felfogás szerint és képviseltetik magukat ott azok a nagyhatalmak, amelyek a békére való hajlandóságuknak legkisebb jelét sem adták.

Megtörtént ellenben az az abszurdum, hogy a béke ügyében legilletékesebb fórumot, a szt. Széket nem hívták meg a tanácskozásra. Tarnassí, a pápai nunciusz Hágából ennél fogva a tanácskozások idejének tartamára el is távozott Luxemburgba.

A meg nem hívás okául azt adják, hogy a pápának nincs fegyveres hadereje, vagy azt is, hogy az előző béketanácskozásokra sem hivatott meg, tehát most sem hívhatják meg.

Jelentek meg azonban hivatlan vendégek a konferencián, a mi mégis kellemetlenebb a tanácskozó követeknek, mintha a szt. Szék meghívásával Olaszország duzzogását vonta volna magára. Két anarchistát fogtak el Hágában. Elfogtak kettőt, tehát azok kárt már nem tehetnek.

A magas politika utjait, mióta a béke-álmok szétfoszlottak, kezdjük ismét nem érteni. (b. i.)

Az Orsz. Nemzeti Szövetség tisztelgése.

Az Országos Nemzeti Szövetség körülbelül 50 tagja nagy föltűnést keltett ma a képviselőház folyosóján. Tisztelegni jöttek Széll Kálmán-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Baán grófné.

Irta: Wezekényi Ernő.

A méltóságos asszony úgy találta, hogy ma kiálthatatlanul meleg van a verandán, azért bucsut intve az öreg grófnénak, fölment a szobájába, hol kellemes érzést kelt valami illatos, hűvös levegő, mely a puha, kényelmes női lakosztályt áthatja.

A fiatal Baán grófné mult ősszel vette fel az özvegyi fátyolt s csodálatos könnyűséggel beletalálta magát az önállóságba. Az asszonyoknak ahhoz a fajtájához tartozott, kik végtelen hűségük mellett nem röstellenek közvetlen meggyőződést szerezni a granárium tartalmáról s a gazdaságnak sokágu egyéb állapotairól. A szőke asszony érdekes, nyulánk alakja feltűnik a majorokban s az istállók ajtajánál, majd a cselédség lakásainál. A mezei munkások sohasem érezték magukat biztonságban, mert nem tudták, hogy melyik oldalon, mikor bukkan fel a pejszin angol kanczáján.

Ha ilyenkor egyik vagy a másik munkást rajtérte a lustálkodáson, azt kiméletlenül elkergette. Nem sok szót veszteget rá. Szép esendően megmondta neki, hogy menjen be a kasznárhoz, az kifűeti a bérét. A többit tudja már az illető s megszegyenülve sompolyog félre az urnő tekintete előtt.

Szeretnének rá haragudni, de nem tudnak. Jó napszámot kapnak s ha valamelyiknek a felesége, vagy gyereke megbetegszik, azonnal a kastélyból küldenek doktort meg patikát. A humánus bánásmód aztán lefegyverezte őket.

Vendégek, a gyászeset óta, csak elvétve fordultak meg a kastélyban, akkor is csak rövid időre. Alkonyatkor néha feljött a kastélyba a plébános ur s ilyenkor a verendán megozsonázva a park terebély fái alatt sétálnak, beszélgetnek.

Ma egy kissé ideges a fiatal özvegy, ki tudná megmondani, hogy miért. Bezárkózott hűvös szobáiba, hogy kissé megpihenjen. Estefelé felhuzatta a redőnyöket s a nyitott ablakba lépett. A park szökőkútja közül meglátta kis fiát, ki a nevelő karjába öltve kezeit, sétálgatva, figyelemmel hallgatta annak előadását.

A grófné arca derült volt. Mosolygott.

— Csodálatos ember — mondta magában. — Büszke, mint egy spanyol grand, nemes és érdekes. Anélkül, hogy lekisebb fáradtságába kerülne, kivívja mindnyájunk szeretetét, kezdve rajtunk, le az utolsó cselédig.

Ezt a szeretetet a grófné sohasem mutatta ki s Zoltán Jenő a nevelő részére sohasem juttatott mást kegyeiből, mint egy hideg büszke mosolyt. Viszont a nevelő meg volt győződve róla, hogy a föld kerektségén gögösebb nő nem létezik s azért igen ellenszenvesnek tünt fel előtte a szép asszony. De tiszteletteljes s finoman udvarias volt a grófné irányában, a meg-

alázódás legesekélyebb árnyalata nélkül, ami azonban nem zárhatta ki, hogy titokban örvendjen mindannyiszor, ha a társaságából szabadulhatott. Jobban szeretett a parknak valamelyik zugában a könyveivel, mint a szép asszony társaságával szórakozni. Ez a vallomás gondolatban is udvariatlanság, de menthető.

A grófnénak, amint ott az ablaknál állott, egyszerre valami bolondos ötlete támadt. Hogy szeretné azt az eszes, büszke férfit a lábai előtt látni. Asszony határozta el, szép asszony, ki rendelkezik a czél eléréséhez szükséges fegyverekkel. Zoltán Jenőnek pedig fogalma sincs róla, milyen elbűvölően szeretetreméltó tud lenni az a büszke urnő.

Vacsora után a kis Artur gróf egy ideig még czibálta Hektornak a vizslának hosszú, lenyuló füleit, mit az észrevehető nehezeltéssel fogadott, s aztán nemsokára aludni küldték. Az öreg grófné is készülődött s a fiatal asszony odaszólt Zoltán Jenőnek:

— Nevelő ur, önnel még beszélni akarok, majd jöjjön be hozzám. — s azzal felkísérte az öreg grófnét a lakosztályába.

A rózsaszínű ernyő gyengén bocsátotta át lámpa fényét, csak szűk körben adva erősebb világosságot. A nyitott ablakon keresztül valami bódító, édes illat ömlött szét a szobában. Odakünn a park lombjai fölött röpülő szent János bogárkák imbolygó fénypontjai, a tücsök csiri-

hoz, *Wlassics* Gyulához és *Hegedüs* Sándorhoz. A küldöttséghez csatlakozott 8-10 képviselő is, köztük *Barabás* Béla. A küldöttségben egyébként az aradi tagok közül részt vett *Institoris* Kálmán főjegyző, *Deutsch* Bernát hitközségi elnök és *Stojka* János.

Gróf *Karácsonyi* Jenő vezette a deputációt a miniszteri szobába, ahol a három miniszter együttesen fogadta őket. A gróf felhívta a kormány figyelmét a nemzeti szövetségre, mely hazafias missziót teljesít és kérte a kormány érdeklődését és erkölcsi támogatását.

Szell Kálmán igen rokonszenvesen nyilatkozott a szövetségről, melynek hazafias célját nagyra becsüli, de a szövetség működésének sikere a társadalom támogatásában rejlik. A kormány mindenestre érdeklődéssel fog a szövetség iránt viseltetni és annak működését a legmelegebben fogja támogatni. (Éljenzés).

Ezután átnyújtották a minisztereknek a szövetség évi jelentéseinek diszpéldányait.

A debreczeni országgyűlés emléke.

1848. év végétől egész 1849. június 4-éig Debreczenben üléseztek a magyar népképviselői tagjai. Debreczen városa az ötvenéves évforduló alkalmából az Oratoriumot emléktáblával fogja megörökíteni, amely ünnepélyre *Thaly* Kálmán orsz. képviselő által a ház tagjait is meghívja. Az emléktábla leleplezéséhez több képviselő is leutazik, köztük *Kossuth* Ferencz, valamint az öreg *Madarász* József, a ki már az akkori gyűléseken részt vett.

Deputációk a minisztereknél. Egy-más után jöttek ma a deputációk a miniszterekhez.

Debreczen városának kiskereskedői az italmérési jövedékről szóló törvényjavaslat némely szakaszainak módosítása ügyében tisztelegtek a pénzügyminiszternél. A deputáció tagjai voltak: *Biró* József, *Várnai* János, dr. *Popper* Mór.

Bihar-Udvari község patika felállítására ügyében tisztelegtek a belügyminiszternél. A deputációt *Illyés* Bálint képviselő és dr. *Toma* Béla vezették.

Rózsahegy városa honvédkaszárnya felállítására ügyében a honvédmíniszternél.

Liptó-Szent-Miklós városának küldöttsége timár-iskola felállítására ügyében a kereskedelmi miniszternél.

polása, az égbolton ragyogó kékes fényű csillagok, mindezek uralják a csendes nyári estét titkos varázsszal, hogy azt szemlélve a lélek szinte megittasodik annak közvetlen behatása alatt.

Zoltán Jenő kíváncsian várja hogy a grófnő megszólaljon, ki a kereveten egy percre magába süppedve, ábrándozik. Hideg vonásai feloldódnak. Most egészen asszony. Lágú, ábrándos és érzékeny. Azután tűzben égő szemével feltekint a mellette ülő fiatal emberre, ajkán mosoly játszadozik, amint észre veszi a csodálkozó, majdnem zavart férfi arcot.

— Ön meglepettnek látszik — mondta kedvesen, s egy elefántcsont lemezekből készült, diszes legyezőt vett a kezeibe.

Zoltán szeretett volna valamit mondani, de nem tudott. Szinte lehetetlennek tűnt fel előtte az a szin, miben a grófnét most látta. De hamar összeszedte magát. Az ellenség egy pillanatra zavarba ejtette bizalmas, bájos felépítésével, azonban nem tette gondatlanná. Sejtített valamit s feltette magában hogy óvatos lesz.

— Még jobban fog csodálkozni, — folytatta az asszony — ha megtudja, hogy nem *Artúr*-ról, hanem *önről* akarok beszélni — *önnel*.

— Nem tudtam, hogy velem is érdemes foglalkozni, — mondta Zoltán halkán, visszanyerve büszke flegmáját.

A grófné jókedvűen mosolygott.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, május 18.

A képviselőház ma alakult meg. Napirend előtt *Ugron* Gábor sürgős interpellációt jelent be a *hági békekongresszus* tárgyában. Az ülés végére maradt.

A két alelnökre szavaznak. E szerint *Tallán* Béla 166, *Dániel* Gábor 149 és *Győry* Elek 16 szavazatot kapott. A jegyzőkre és a ház-nagyra szavaznak ezután. Mielőtt azonban az eredményt kihirdetnék az osztályokba való sorsolást ejtik meg. A kilencz osztályba 410 képviselőt sorsolnak ki és nyomban a jegyzői választás eredményét hirdetik ki.

E szerint jegyzőkké választottak:

<i>Dedovics</i> György	116
<i>Esterházy</i> Kálmán	156
<i>Hock</i> János	154
<i>Major</i> Ferencz	142
<i>Nyegre</i> László	156
<i>Molnár</i> Antal	153
<i>Perczel</i> Béni	156
<i>Tóth</i> János	155

szavazattal.

A bizottságok megválasztása következett.

A választások után *Szell* Kálmán indítványozta, hogy június 2-ig ne legyen ülés. (Elfogadták).

A hági konferencia.

Következett *Ugron* Gábor interpellációja, melylyel az ülés végződött.

Ugron Gábor: Hágában békekongresszusra jöttek össze. A békét mindég üdvözlöttük és tesszük ezzel a törekvéssel szemben ezuttal is. Amikor Oroszország a béke eszméjét megpendítette, mindenki örömmel üdvözölte ezt. Akkor azonban, amikor Oroszország a békét hirdeti, enenmaga a finnek szabadságát rabolja el. Megfoghatatlan, hogy akkor amikor egész Európa a béke érdekében jön össze, Finnországot alkotmányától fosztják meg. Ez a rossz orosz kormányzatnak tulajdonítható. Nem nagy dicsősége Oroszországnak, hogy a maroknyi Finneket legigazzák. Nem folytatom, mert ebbe beleszólnának ugy is. A hági kongresszusra térek át. Montenegro nem képviselteti magát ott, nincs ott jelen és mégis Montegrót szavazattal akarják felruházni. Ez Oroszország befolyása, amely befolyásnak tért engedni nem szabad. Nem szabad megengedni, hogy nemzetközi jogszokássá váljék az ehhez hasonló eljárás. A miniszterelnökhöz ezt az interpellációt intézi:

Tekintve, ha most elismertetik, hogy Oroszország Montegrónak nemzetközi ügyekben ügyvivője és helytartója, később Montenegro minden

— Ön nem tudta; én tudtam az első percztől fogva, csak hogy nem mutattam...

Zoltán Jenő meglepetten nézett a grófné pajkos, kedves arcába. Nem tudta, játszanak-e vele avagy komolyan beszélnek. Ugy találta hogy itt veszélyes ellenféllel áll szemben s elhatározta, hogy ő nem fog ugrani.

— Beszéljünk őszintén grófné. Kegyednek, szórakozás hiányában, kedve jött velem játszani. Csak hogy nekem meg nincs kedvem az ilyen játékokra.

— Lássá, pedig én sem akarok játszani, — mondta komolyan az asszony. — Magával nem is lehetne játszani, mert mindjárt harapna. De tudom, hogy ha sok ilyen magaforma harapós ember volna a világon, kevesebb lenne a boldogtalan asszonyok száma. Nem tudom hogyan, nekem ez a meggyőződés. Kevés az őszintén, kevés a jellemes ember s ha egyet találunk azt megbámuljuk, mint valami ritkaságot. Az ilyen embertől nem szabad irigyelnünk a boldogságot. Mondja kérem, boldoggá tudná önt tenni egy szerető, gyengéd feleség?

Zoltán Jenő szeretett volna higgadtan gondolkodni, de érezte, ha ez tovább is így megy, csakhamar elveszti a hidegvérét. Egy pillanatra feltekintett a menyezett aranyos rozettájára, aztán kutatóan nézett az előtte ülő szép asszony szemébe, hol nem olvasott ki semmit, éppen semmit. Ezek a szemek kissé fátyolozottan villogtak, mint két nagy ékkő, melyeket befutott valami halvány, átlátó köd.

küldvényében a szomszédállamok Montenegro helyett Oroszországgal fognak szembe állani.

Van szerencsém kérdezni a miniszterelnök urat:

Igaz-e, hogy Oroszország kiküldöttei Montenegro helyett is a kongresszuson szavazatot fognak gyakorolni és mit tettek Ausztria és Magyarország delegáltjai ennek meggátolására?

Stefánia a leleczházban.

Előkelő vendége volt ma a Fehér kereszt-egyesületnek. Az egyesület védasszonya, *Stefánia* özvegy trónörökösne ma délelőtti meglátogatta az egyesület tüzoltó-utczai leleczházát, ahol egy teljes órát időzött.

Az özvegy trónörökösne először 1896. május havába látogatta meg az egyesületet, a mikor az épülő palota alapkövét tette le. 1897-ben a király jelent ott meg a zárkó letétel ünnepélyén, ez idő óta ma történt megint, hogy a királyi család valamely tagja meglátogatta az egyesületet.

A fogadtatás fényes volt. Kilencz óra után gyülekeztek a notabilitások és az intézet vezetősége, a kik a lépcsőházban és a folyosón helyezkedtek el. Ott volt az igazgatóság, a választmány és az orvosi kar teljes számban. Ott láttuk a többek között: gróf *Teleky* Géza elnököt, báró *Dániel* Ernőné és gróf *Károlyi* Alajosné elnöknőket, *Tabódy* József, *Tabódy* Margit, *Pohl* Ferenczné, özvegy *Szacs*vaýné dr. *Schvartz* Gusztávne és *Hartenstein* Zsigmondné igazgatósági illetve választmányi tagokat, *Bánóczy* titkárt, *Tenczer* Pál fővárosi bizottsági tagot, *Pohl* Ferencz kerületi elöljárót, dr. *Szalády* Mór egyesületi főorvost, dr. *Balogh* Ignác jogtanácsost s az egyesület számos barátját.

Pont 10 órakor érkezett meg az özvegy trónörökösne nyitott udvari fogaton, *Szirmay* grófnő főudvarmesternő társaságában. A trónörökösne fekete erépe ruhát viselt, fekete csipkével díszítve, fején egráitte tollal díszített francia kalap volt.

Az egyesület házának bejáratánál gróf *Teleky* Géza, *Tatódy* József, *Dániel* Ernőné bárónő és gróf *Károlyi* Alajosné fogadták az özvegy trónörökösnot, a kinek a folyosón egybegyült választmányi tagokat *Károlyi* grófnő mutatta be. A főherceg asszony kézzelmozdított üdvözölte a bemutatott hölgyeket! *Stefánia* főherceggasszonyt ezután a díszterembe vezették a hol egy fehér ruhába öltözött 7 éves kis lány rövid verset mondott és aztán egy hatalmas bokréta nyújtott a főherceggasszonynak. A trónörökösne barátságosan simogatta meg a bátor kis leány arcát. Aztán gróf *Teleky* Géza egyesületi elnök üdvözölte rövid beszéddel a

— Nem gondolkoztam a téma felett, — mondta szünet után Zoltán. — Megvallom, nincsenek tiszta fogalmaim a házias élet boldogságára nézve. Eddigél csak olyan nőket ismertem, kiknek bármelyikét ha el kellett volna vennem, tudom, hogy rám nézve egyenlő lett volna a kinszenvedéssel. Csupán hipothezisérl van szó. Az ember nincs az abszolút boldogság számára teremtve, de érzem, ha rátalálnék az igazira, annak oldalán feltalálnám mind azt a boldogságot, mit egy emberi élet számunkra nyújthat, — mondta s kedvetlenül emelkedett fel helyéről.

— És milyenek tartja az igazit? — kérdezte a grófné, szintén elhagyva helyét.

— Az igazit! ... mint ön, méltóságos asszonyom a hibái s a vagyona nélkül...

— Ejj! — Ön csöppet sem udvarias.

— Bocssáson meg grófné, őszintén akartam felelni a kérdésére.

A grófné egy pillanatra lehajtotta a fejét s aztán a fiatalember elé lépett. Hajából, ruhájából valami kéjes, bódító illat áradt szét, szeméi rejtelmes tűzben égtek.

— És ha én levetem a hibámat? ...

A férfi halványan mosolygott. Kis szünet után az előtte álló szőke asszony felindult arcába tekintve, szilárd hangon csak ennyit mondott:

— Akkor is megmarad: Baán grófné...

főhercegasszonyt. Beszédében vissza emlékezett a multra, s kiemelve mennyi hálával tartozik az egyesület a főhercegasszonynak, s meleg és forró köszönetét fejezte ki a magas látogatásért.

A főhercegasszony válaszában hangsúlyozta, hogy szívén fekszik az egyesület sorsa, s megígérte további támogatását.

Aztán a helyiségek megtekintésére indult. Először a felvételi szobát tekintette meg, a mely telve volt kisdedekkel. Innen az iroda helyiségébe ment, a hol Barabás Péter, Kilinsz Viktor és Vadász Gábor fogadták. Az irodából a kórtermekbe indult, a hova dr. Szalády Mór főorvos, dr. Turcsányi Imre, Szabó Mihály és Somlyó Nándor állatorvosok kalauzolták. A mikor a főherceg asszonynak a fiatal pelyhedző állu Somlyó doktort bemutatták, mosolyogva jegyezte meg.

— Igen fiatal orvos!

Azután folytatta útját a kórtermekben a hol a kisdedeket erősen szemügyre vette s nem győzött eléggé kifejezést adni csodálkozásának, mily jó kondícióban vannak a kis csecsemők. Meglepte a nagy rend és tisztaság is, s meglepődésének nem egy ízben adott kifejezést.

Kérdéseire elmondották a derék orvosok, hogy az egyesület házában jelenleg 80 lelenzgyermek van gondozás alatt, 1800 gyermek pedig 80 falusi telepen van elhelyezve.

Megnézte aztán a trónörökösné a fürdőszobát is, s onnan a II-ik emeleti kórtermekbe indult. Érdekes kis jelenet játszódott le most. Utközben ugyanis a trónörökösné a lépcső házban egy remek kivitelű üveg festményt pillantott meg, a mely az óriási ablakra van festve. Hirtelen megállott s mosolyogva jegyezte meg:

— Hiszen ez én vagyok!

A kép a trónörökösnét mint védő angyalt ábrázolja, a mint a kisdedeket megvédi a sas támadásaitól. A gyönyörűen és művésziességgel dolgozott képet Forgo és társa saját üvegfestészeti műtermében készíttette és ajándékozta az egyesületnek, a mely azt hálával fogadta. A kép igen megnyerte a főhercegasszony tetzését.

A második emeleti kórtermekben Szegő Armánd és Brády Mór orvosok szolgálnak felvilágosítással a főhercegasszonynak. Az orvosokhoz fordulva itt azt kérdezte a főhercegasszony:

— Mind egészségesek a gyermekek?

Az igenlő válasza meglepődötten jegyezte meg, hogy ennek igen örül.

A szemészeti osztályon egy intelligens kinézésű fekete ruhás asszonyt pillantott meg a trónörökösné, özvegy Malkovics Miklósné ápolónőt. A főhercegasszony megállt előtte s a következőket kérdezte tőle:

— Ugy-e sok dolog van itt?

Azután a kápolna megtekintésére indult. A bejáratnál Horváth lelkész fogadta. A trónörökösné a kápolnában egy imázsamolyra térdelt s rövid imát mondott. A kápolnából kijövet megkérdezte Horváth lelkésztől, vajjon mindennap van-e isteni tisztelet a kápolnában? Horváth lelkész felvilágosította, hogy csak ünnep- és vasárnap, a mikor prédikáció is van. A trónörökösné megígérte, hogy küld valamit a kápolnának.

Végül a feldiszipított udvarba ment, a hol egy fényképész lefényképezte.

Azután bucsut vett az orvosi kartól és a választmánytól s meglepődését újlag kifejezve a közönség lelkes éljenzése között távozott.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.
Június 15. A kath. kör mulatsága a Püspök-fürdőben.

* **A bibornok itthon.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök tegnap este a gyorsvonattal Fetszer Antal kanonok és Mayer Antal cerimoniárius kíséretében hazaérkezett.

* **Előkelő vendégek a muzeumban.** Tegnap délelőtt Zichy Jenő gróf, országosan ismert tevékeny mágnásunk látogatta meg átutaztában a muzeumot. A legteljesebb elismeréssel szólott a gyűjtemények szépségéről, érdekes és változatos voltáról és sok érdekes dolgot emlegetett utolsó müncheni szerepléséről. A vendégkönyvbe hunn jegyekkel is beírta a nevét. A másik vendég egy francia grófnő volt, a ki a következőket írta be a vendégkönyvbe:

Comtesse Colonna, avec son admiration sincère pour la charmante ville et le très intéressante musée de Nagyvárad 18. mai. 1899. (Colonna grófnő, őszinte csudálatával a kedves város és az igen érdekes várad muzeum iránt).

Érdekes és jellemző Zichy gróf erős hazafias érzületére, hogy nem engedett németesen Grosswardeint írni a francia szövegbe, hanem némi fáradtsággal megtanította a grófnőt Nagyvárad magyar nevének leírására. Nagyon érdekelte a grófot Aggházy Gyula festménye, mely Munkácsy fogadtatását ábrázolja a Műcsarnokban a Krisztus Pilátus előtt című festménye kiállításakor, amelyen a gróf is le van festve, persze még akkor, 1882-ben fiatalos külsővel. Az előkelő vendégek egy órát töltöttek a muzeumban.

* **Rendkívüli közgyűlés a színház építés ügyében.** A legutóbbi városi közgyűlésen a polgármester felemlítette, hogy Nagyvárad város pénzügyi viszonyai tárgyában még e hónap folyamán rendkívüli közgyűlés lesz. Még ez nincs összehívva, de már a jövő hónapban tartandó rendkívüli közgyűlésről értesülünk. Ezt a színház építés ügyében tartják. A színház és bazár építésére kiírandó pályázat ugyanis június 19-én jár le. Azonnal átvizsgálják a pályázatokat s három nap múlva, június 22-én már dönthet a törvényhatóság, hogy ki építse a színházat és a bazárt.

* **Horváth tudós a Püspök-fürdőben.** Már a napokban megemlékeztünk arról, hogy a nagyhirű természettudós és geologus: dr. Brusina Spiridon zágrábi egyetemi tanár és az ottani muzeum igazgatója tanulmányozza a Szent-László fürdő hévízeiben található apró csigákat és más állatfajokat. Az európai híri szakférfiú tegnap ismét kiment volt a Szent-László fürdőben, dr. Tóth Mihály polg. iskolai igazgató és Vidovich Bonaventura nyug. főreáliskolai igazgató társaságában. Az apró tarkabarka csigákat tanulmányozta s mintegy 20 fajt állapított meg, melyeket melanopsiának nevezett el. Megállapította továbbá, hogy található a hévízekben elhalt, kores faj is, de élő fajok is vannak. Szerinte ilyen csigák az egész kontinensen ennyi változatban nem találhatóak. A kiváló tudós még folytatni fogja tanulmányát, melyet a tündérrózsára, vagy másként Nymphae Thermalisra is kiterjeszt.

* **Katonai távirógyakorlatok Nagyvárad környékén.** A temesvári VII. hadtest parancsnoksága ékes németnyelvű átiratban kereste meg Biharvármegyét, hogy a nyár közepén Nagyvárad környékén az egyesült lovassági távirógyakorlatok harcsászati gyakorlatokat fognak tartani. A gyakorlatok mintegy 3 hétre terjednek, július 3-tól 22-ig. A katonai parancsnokság 40 kméter területet kér erre a célra kijelölni, valamint arra kéri a hatóságot, hogy ízz ezen elhelyezendő ideiglenes táviró vezetőkek biztonságára ügyeljen fel s vegye oltalmába.

* **Beszámoló Berettyó-Ujfaluban.** Leszkay Gyula a berettyó-ujfalui v. kerület országgyűlési képviselője folyó hó 22-én tartja beszámolóját a kerület színhelyén, melyre a pártvezetőség a következő felhívást adta ki:

Meghívás! Leszkay Gyula a berettyó-ujfalui választó kerület országgyűlési képviselője folyó

évi május hó 22-én **pünkösd második napján** délelőtt fél 10 órakor fogja megtartani beszámoló beszédét Berettyó-Ujfaluban a városháza előtti térségen, melyre a választó-kerület polgársága pártkülömbőség nélkül tisztelettel meghívatik. A beszámoló után a választó-kerület függetlenségi és 48-as elvű választói a városháza nagytermében tartandó pártértekezletre ezennel meghívotnak. Az értekezlet tárgyai lesznek: 1. A tisztikar és kerületi végrehajtó bizottság tagjainak megválasztása. 2. Netaláni indítványok, Kelt Berettyó-Ujfaluban, a függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottságának 1899. évi május hó 14-én tartott rendkívüli üléséből. Kovács Ferencz, kerületi párt jegyző. Leszkay János, kerületi párt alelnök

* **A választók névjegyzékének összeállítására** a központi választmány már megtette az intézkedéseket, hogy a munkálatok június hó 10-ig befejezhetőek legyenek. A magántisztviselők névjegyzékének beküldésére nézve a polgármester, mint a központi választmány elnöke a következő felhívást adta ki: Az országgyűlési képviselőt választók névjegyzéke évenként hivatalból lévén összeállítandó, illetőleg kiigazítandó: felhívom a város területén levő összes nyilvános és közintézetek, részvénytársulatok, vállalatok és egyesületek igazgatóságait, hogy az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 7. §-a alapján választói jogosultsággal bíró s helyben lakó alkalmazottjaiknak és pedig ugy a tényleges szolgálatban állóknak mint a nyugdíjasoknak névjegyzékét az állás (rang), évi fizetés, lakás, életkor pontos kitüntetéssel a polgármesteri hivatalhoz legkésőbb **ez évi május hó 30-ig** beküldeni (ne mulasszák). Megjegyzem, hogy nem magyar állampolgárok és oly magánhivatalnokok, kik bár magyar állampolgárok, de 700 forintnál kisebb évi fizetés után adóznak, valamint szolgák általában a választói névjegyzékbe föl nem vehetők. Nagyvárad, 1899. május 18. Dr. **Bulyovszky József**, polgármester, mint a központi választmány elnöke.

* **Vasuti üzletvezetőség Nagyváradon.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara megkeresésére Nagyvárad város törvényhatósága elhatározta, hogy a főispán vezetése alatt, a kereskedelmi és iparkamarával közösen küldöttséget meneszt a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy tekintettel Nagyvárad város nagy vasuti jelentőségére és forgalmára, egy vasuti üzletvezetőséget állítson fel Nagyváradon. A küldöttségben részt vesznek azok a városatyák, akik ezen szándékukat bejelentik. A jelentkezésre az illetőket a következőkben hívja fel a polgármester:

A város törvényhatósági bizottságának f. é. május 13-án tartott közgyűlésében 145/4675. sz. a kelt határozatához képest felkérem a törvényhatósági bizottság azon t. tagjait, kik a **Nagyváradon felállítatni kért vasuti üzletvezetőség ügyében kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz menesztendő küldöttségben részt venni óhajtanak**, hogy eziránt nálam **sürgősen** jelentkezni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1899. május 18-án. Dr. **Bulyovszky József**, polgármester.

* **Elárult érettségi vizsga-tételek.** A debreczeni ev. ref. főgymnáziumban most folynak az írásbeli érettségi vizsgák. Tegnap a németnyelven volt a sor s még hozzá sem fogtak a vizsgálatához, amidőn a maturandus diákok, tanárok, sőt a vizsgáló-bizottság tagjainak nem csekély meglepetésére hire terjedt, hogy egyik gymnáziumi tanár ismeretlen kézből »Egy katolikus« aláírással levelet kapott. A levél nyilvánvalóan rosszakaratu, ellenséges indulatú áru-
lást tartalmazott ugy a debreczeni kálvinista főgymnázium jó hírneve, mint az érettségező ifjuság ellen, — ami különösen az »Egy katolikusnak« azon nyilatkozatából tűnik ki, hogy »ami katolikus főgymnáziumunkat illeti, — ott nem fognak ilyenek történni.« Az álnév alá rejtőzködő feladó azt adta tudtul, hogy az érettségi

írásbeli tételt előre megtudták, — ennek bizonyosságául közli is a majd csak ezután kidolgozandó német, görög és mathezi tétéleket. A tanári kar a felfedezés következtében elhatározta, hogy a hátralevő tantárgyakból új tétéleket tűz ki. A német nyelvből azután már az új tételt dolgozták ki az érettségek.

* **A város zárszámadása.** Főbb adatait már közöltük Nagyvárad város 1898. évi zárszámadásának. Most már teljesen össze van állítva s kinyomtatva a hatalmas munka. Hogy mily óriási munkát végzett *Ragány* János főszámvevő, eléggé világos abból, hogy 164 nagy nyolczad oldalból áll a zárszámadás és felőleli mindazon kívánalmakat, a melyeket a pénzügyi szakszabványok tagjai hangoztattak. — Ma, pénteken délután veszi tárgyalás alá a munkálatot a pénzügyi szakszabvány. Pedig egy ily nagy mű átolvasására nincs elég idejük a tagoknak. A tárgyalás után 15 napi közszemlére teszik ki, a melyre nézve a polgármester következő hirdetményt bocsátotta közre:

Nagyvárad város házi pénztára s a házi pénztárban kezelt köveztvám, valamint egyes alapok és alapítványok 1898-ik évi bevételei és kiadásairól szerkesztett zárszámadás, vagyonszámla és mérleg, — miután az a tanács és pénzügyi szakszabvány folyó évi május hó 19-ik napján tartott együttes ülésében megállapították, — az 1886 évi XXI. t. cz. rendelkezéséhez képest az 1899. évi május hó 20-ik napjától 1899. június hó 3-ik napjáig bezárólag terjedő 15 napi közszemlére kitétetni rendeltetett. Miről a város közönségét azon felhívás mellett van szerencsém értesíteni, miszerint a zárszámadásokat és az azokra vonatkozó összes adatokat a fent jelzett határidőben a városi számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt minden adófizető polgárnak megtekinteni joga van, s az ellen netalán észrevételeit a tanács wint állandó választmányhoz a folyó évi június havi rendes közgyűlést megelőző 5 nappal beadhatja. Nagyváradon 1899 május hó 18-án. Dr. *Bulyovszky* József, polgármester.

* **V. H. O. Sz.** A vidéki hírlapírók szövetsége nagyvárad bizottságának tagjait a ma este 7 órakor a Bazar-vendéglő külön termében tartandó ülésre tisztelettel meghívja az elnökség.

* **A kefekötő inas szerelme.** A Sporttéren a lövölde délnyugati oldalán tegnap délelőtt az egyik fán egy fiatal fiút találtak felakasztva. Teste még meleg volt mikor megtalálták, azonban az orvosi segély már későn volt, mert a fiu akkor már meghalt. Az öngyilkos egy 16 éves kefekötő inas volt, aki hátra hagyott levelében nyomorúságát említi okul, azonban leveléből az tűnik ki, hogy a szerelem (!) volt végzetes tettének oka. Az öngyilkost *Marits* Edének hívták, kefekötő inas volt, aki már most június elsején szabadult volna. *Bauer* Józsefnél dolgozott, akitől tegnap előtt este távozott el s azóta nem látták. Zsebében megtalálták ipariskolai könyvét, melyben két irka lapra irt levél volt. Az egyikben társaitól bucsuzik, a másikat szüleihez intézi. Ez a levél egész terjedelmében így hangzik:

Kedves apám és anyám! Bocsássanak meg ha valamit vétettem, most már nincsen reményem az élethez, jobb lessz nekem pihenni a föld alatt, nyomorogtam eleget. Hogy ha majd visznek kifele még egy könyvet se ejtsenek értem, temetésemnél búcsuztassanak attól az életem szeretőjétől Karsa Rózától és az egész világtól. Isten veled Magyarország.

A hullát beszállították a bonczházba.

* **Zarándoklat négy kegyhelyre, mint tavaly, Lourdesbe, Jézus szíve kegyhelyére, Pararyla Monial Franciaországban, Einsiedeln, Svájcban és Wiltenbe Tirolban.** Indulás: 1899. évi július hó 6-án. Visszaérkezés: 1899. évi július

hó 24-én. Utazás tartama: 18 nap. Utirány: Budapest, Bécs, Linz, Salzburg, München, Lindau, Zürich, Genf, Lyon, Toulouse, Lourdes. Vissza: Lourdes, Cette, Lyon, Genf, Zürich, Innsbruck, Bécs, Budapest. Arak: I. osztály 245 forint, II. osztály 185 forint, III. osztály 105 forint. A megállapított utiköltségre kilencz napi teljes ellátás is be van értve. Jelentkezni lehet 1899. évi június hó 15-éig a budapesti II. ker. plébániahivatalban, hol részletes program is kapható Dömötör Gedeon plébános vezetónél.

* **A komáromi sikkasztás.** A város közgazgatási bizottsága szerdán *Sárhózy* Aurél főispán elnöke alatt ülést tartott, melyen *Vásárhelyi* Domokos, a város tiszti ügyésze fegyelmi eljárás megindítását kérte maga ellen. A bizottság ezt el is rendelte. A komáromi ev. ref. egyházközség tanácsa is rendkívüli közgyűlést tartott tegnap délután, a hol *Antal* Gábor superintendens bejelentette, hogy az egyházközség vagyonából *Tóth* Benő 2645 frtot sikkasztott el. A sikkasztó ellen beadták a bünvádi följelentést. Különben az egyházközség 1350 frt erejéig bepörli Komárom várost. A kir. ügyész indítványára *Táray* polgármester, *Vásárhelyi* Domokos tiszti ügyész és a számvevő vagyonára az elsikkasztott összeg erejéig elrendelik a fenytő zárlatot. A belügyminiszter által kiküldött bizottság hétfő óta folytatja a vizsgálatot, amelynek eredményéből kiszivárgott annyi, hogy az elsikkasztott összeg jóval meghaladja a *Tóth* Benő által bevallott 34.000 frtot.

* **Becsületes megtaláló.** *Eizele* Ferenc városi hivatalnok tegnap egy pénztárczát talált, amelyben 25 frt volt. A becsületes megtaláló a pénzt átadta a rendőrségen, hol igazolt tulajdonosa átveheti.

* **Katonazene.** A 37 gy. e. zenekara ma 6—7 között a Szent László téren a *Müller* kioszk előtt fog játszani.

* **Az ernyők alacsonyága.** Bár azt is lehetne írni, hogy az emberek magassága, mert a kereskedések ernyőjének meg van ugyan szabva — a város által készített szabályrendeletben — az a minimális alacsonyága, melynél alább nem ereszkedhetnek, míg az emberek magasságának maximuma ugy tudjuk, még eddig nincs skálába öntve, amelynél felül nem nyújtózkodhatnak. Mégis azt látjuk, hogy akár a Fő-utcán, akár a Kossuth Lajos- vagy Zöldfa-utczákon ha egy olyan ember, ki egy fejjel embertársai fölé emelkedni elég merész volt e korcsosodni indult világban, s a nevezett utczákon akar végig haladni, akkor e merészességét oly letette drágán: fejének az ernyő vasába való belevágása, kalapjának tönkretétele és a legfényesebb nappal is milliárd apró csillag látása által kell megfizetnie. S mit csináljon a szegény, megköszöni, hogy a feje ott nem maradt. A város végrehajtó hatalmának pedig ilyen esetek ismétlődése után nem marad más hátra, mint vagy szigoruan gondoskodni a szabályrendelet idevágó szakaszainak konzekvens végrehajtásáról, vagy pedig egy újabb szabályrendelet készítése által szigoru bírságot szabni arra, aki 160 centiméternél magasabba nőni merészkedik, lett légyen az illető akár benszült, akár jött-ment.

A lázbeteg öngyilkossága.

Budapesten egy szegény tifuszos beteg fiatalember tegnapelőtt éjjel heves lázában szörnyű tette vetemedett. Hagymázos állapotban öngyöngeni kezdett és csaknem megfojtotta öreg anyját, aztán leugrott az emeletről és ugy összetörte magát, hogy kevéssel később meg is halt.

Az eset részletei a következők.

Steurer Márton stombachi születésű, 30 éves himző már vagy egy hete beteg feküdt anyjának, Steurer Antalné, szül. Waldinger Annának a hold-utca 15. számú ház első emeletén levő lakásában.

A fiatal ember igen nagyfoku tifuszban szenvedett és már napok óta oly heves volt a láza, hogy mitsem tudott magáról.

Anyja nagy gondnal, gyöngéd odaadással ápolta a súlyos beteget, a ki lázában egyre félrebeszélte. Fantáziájában a szerecsésten foly-

ton rémalakokat látott, a melyek üdözik, kinozzák és nem egyszer kezdett lázában öngyöngeni.

Kiugrott az ágyból, elakart menekülni, úgy, hogy övéi csak nagynehezen tudták megint az ágyba visszafektetni.

A szegény beteg pedig kétségbeesetten védekezett fantáziájának szüleményei, a rémalakok ellen, rugdalózott és kiáltott:

— Jajj kergessék el! ne eresszék ide! meg akar fojtani! Megöl, ha ide eresztek!

Ilyen rohama a fiatal embernek nem egyszer volt és szegény, kétségbeesett anyja, a ki éjjel-nappal mindig ott volt az ágya mellett, gondos előrelátással ráfordította az ajtóra a kulcsot, mert attól félt, hogy a lázbeteg egy öngyöngési rohamában mégis kimenekülne s aztán kárt tehetne magában.

Az elmúlt éjjel az özvegy Steurerné ott szundikált a fia betegágya mellett.

A hagymázos beteget ismét rémes víziók gyötörték. Folyton nyugtalanul hánykolódott ide-oda és egyre azt kiáltotta:

— Ne hagyjanak bántani! kergessék el azt a fekete embert. Rá ült a mellemre, megfojt. Erresszenek ki! Ki akarok innen menni! Itt megölnék!

Hirtelen aztán kiugrott az ágyból és egyenesen az ajtó felé rohant.

Ki akart menni, de anyja utját állotta és megfogta a karját, hogy a beteget visszavezesse az ágyhoz. Am de a fiatal ember nem engedett a tuszkolásnak.

— Erresszenek! kiáltott — nem maradhatok itt! Ki akarok menni! Nem hagyom magamat megfojtani.

Félre akarta lökni anyját, a ki ijedten az ajtó elébe állt, aztán vad dulakodást kezdett az öreg asszonnyal.

A lázbeteg rávetette magát Steurernére és az öreg asszony nem tudott megküzdeni vele. A fiatal ember letepette anyját a földre, fojtogatni kezdte, aztán egyszerre csak rémes kacagással felugrott a földről, odarohant az ajtóhoz, megfordította a zárban a kulcsot s a következő pillanatban már künn volt.

Föltartóztatlanul rohant ki a folyosóra s aztán hirtelen rávetette magát a rácson és leugrott az udvarra.

Összetört tagokkal, vértől borítva terült el a kövezeten.

Anyjának rémült sikoltozására összefutottak a házbeliék és gyorsan előhívták a mentőket, a kik a súlyosan sebesült, egészen eszméletlen ember bevitték a Szent-László kórházba.

A szerencsétlen fiatal ember ott kevéssel később meghalt.

Öreg anyját a rémes éjszaka eseményei annyira megviselték, hogy ő is súlyosan megbetegedett.

Igazságszolgáltatás.

Az elkeseredett vő. Egy java korabeli cipész mesterember állott tegnap a büntető bíróság előtt, aki ellen az a súlyos vád volt emelve, hogy felgyújtotta az apósának a házat, ami le is égett.

A különben egyszerű esetet érdekessé teszik a részletek.

Kara (Gara) Sándor már a 30-ik életévét betöltötte, amikor elvette *Nagy* Rózát, B. Nagy Eszter komádi földművesnő leányát.

Kara, daczára annak, hogy négy éven keresztül udvarolt későbbi feleségének, a házasságban nem lelt boldogságot s házassága a lehető legrosszabb volt, úgy, hogy végre is a mult tavaszon négy évi folytonos czivódás után ott hagyta feleségét elment egy *Székli* Imre nevű cipészlegényhez lakni.

Az elválás után pár nappal egy éjjel a harang zugása verte fel a Komádi község lakosait. Tűz volt és pedig a B. Nagy Eszter háza égett. A lakosság az oltáshoz kezdett, azonban a tetőt már nem lehetett megmenteni, leégett, miáltal száz forint *kara* volt a tulajdonosnának.

Rövid idő alatt megkerült a tűz okozója is: a gyújtogató, akit nem volt nehéz kitalálni, hogy nem más mint az elkeseredett vő *Kara* Sándor, aki rövid tagadás után, mikor látta a terhelő adatokat, be is ösmerte tettét.

A törvényszék tegnap foglalkozott ügyével s a megtartott végtárgyalás után bünsnek mondta ki a gyujtogatás büntetében s ezért két esztendei fegyházra ítélte, amibe betudnak kilencz hónapi vizsgálati fogságot.

Egy szövetkezet bünpöre. Egy csalásra épített szövetkezet alapítói, igazgatósági tagjai és ügynökei kerültek ma a büntető törvényszék elé. Közel tíz esztendeig tartott, míg a dolog kifejlődött. Addig egy páran meg is szöktek, hogy az igazságszolgáltatás kezét elkerüljék.

A Magyar hitel- és takarékszövetkezet 1886. augusztus havában alakult meg s alapszabályai-ban a kisiparosok, kiskereskedők és kisgazdák vagyoni érdekeinek előmozdítását tűzte ki olyképen, hogy tagjai részére apró betétekből tőkét gyűjt, ezeket valamint a szövetkezetnél elhelyezett pénzeket gyümölcsözletti s tagjainak az így keletkezett tőkéből váltóra, kötvényre kölcsönöket ad. Az alapszabályok előírták, hogy aki a szövetkezetnek tagjai akarnak lenni, 50 forintos üzletrészeket jegyez s arra hetenkint 25 kr.-os részleteket fizet. A szövetkezet azonban eleinte sehogys sem fejlődött. Némi lendületet csak akkor vett, mikor kiegészítették, majd pedig fölfrisítették az igazgatóságot, ügynököket szerződtettek s bel- és külföldi lapokban hangzatos reklám-hirdetéseket tettek közzé. Mindamellett a szövetkezet teljesen képtelen volt kitűzött s elvállalt feladatai teljesítésére. Mert hiszen pénzalapja nem volt, akik pedig tagoknak beléptek, többnyire a legnagyobb pénzzavarba voltak s csak azért jegyeztek üzletrészeket, hogy mindjárt kölcsönt kapnak. Így történt aztán, hogy az igazgatóság ugyan nyakra-főre megszavazta a kölcsönöket, de ezeket vagy egyáltalán nem, vagy töredékesen folyósította. Így csalták a világot a szövetkezet i. usztris vezetői, akiknek az volt végeredményben a törekvésük, hogy a tagdíjakat minél nagyobb mennyiségben zsebre vágják.

Néhány évig tartott ez a spekuláció, de egyszerre aztán özönével érkeztek a panaszok a törvényszékhez. Megindult a vizsgálat s megtörtént a tömeges vád alá helyezés. A vádhatározat megjárta mind a három forumot, míg a kuria is, mint legfelsőbb fórum, vád alá helyezte Weisz József vezérigazgatót, dr. Weisz Miksa szövetkezeti ügyészt, Singer Antal Jakab, Wellner Miksa, Böhm Jakab, Goldmschmidt Lipót és Mandl Vilmos ügynököket. Ezek ültek tehát ma a vádlottak padján.

A tárgyalás, amely előreláthatólag három napig fog tartani, az esküdtszéki teremben tartatik *Haupt* Albert bíró elnöklése alatt. A vádhatóságot *Pataky* Gyula dr. kir. alügyész képviseli. Védőként szerepelnek: dr. *Nagy* Dezső, dr. *Wolf* Vilmos, dr. *Weisz* Ödön, dr. *Kisfaludy* Rezső dr. *Bremer* Miksa és dr. *Nagy* Emil.

A törvényszék először Weisz Józsefet, a szövetkezet vezérigazgatóját hallgatta ki.

Elnök: Ön 116 csalással, sikkasztással és becsületsértéssel van vádolva. Bünsnek érzi magát?

Vádlott: Nem.

— Milyen viszonyokat talált ön, mikor a szövetkezet vezérigazgatója lett?

— A szövetkezetnek akkor 20,000 frtja volt,

— Kézpénzben?

— Nem; váltókban!

— Miféle váltókban?

— Amelyeket a tagok kapott kölcsöneik fejében állítottak ki.

— De hiszen a szakértők az akkori időre 6222 forint deficitet állapítottak meg.

— Deficitről nem tudtam.

— Ki volt ön előtt a szövetkezet igazgatója?

— Gyurgyik Gyula dr.

— Igaz-e, hogy akkor már egyre-másra érkeztek a panaszok?

— Igen. Hiszen épen ezek tettek engem igazgatónak.

— Miért?

— Mert tudták, hogy van egy pár ezer forintom.

Ügyész: (a vádlotthoz) Kapott-e ön osztalékokat?

— Ülésezési díjakat kaptam.

— Mondja csak, hogy van az, hogy ha egy tag kölcsönért folyamodott, az igazgatóság így intézte el a kérvényt: egyhangulag elutasítatik. Ellenben ha ön, vagy az igazgatóság valamelyik tagja kért előleget vagy kölcsönt, az

igazgatóság határozata mindig ez volt: egyhangulag megadatik? Hogy van ez?

— Az igazgatóság intézkedése volt ez, nem az enyém.

(A tárgyalást folytatják.)

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

1450. Lingurár Julesa halált okozott testisértés — feloldva.

1488. B. Nagy Miklósné lopás — részben megváltoztatva.

1494. Kovács Mártonné kölesönös becsületsértés — h. hagyva.

1501. Spett István lopás — h. hagyva.

1502. Német Elek testisértés — megvált. változtatva.

1503. Gál Simon közokirat hamisítás — meg-

1512. Bura Péter sikkasztás — h. hagyva.

1513. Korój György zsarolás — visszautasítva.

1740. Vámos Andor testisértés — helyben hagyva.

1741. Blum Sománé testisértés — részben megváltoztatva.

1786. Marián Vaszali testisértés — visszautasítva.

1455. Gale Tógyer sikkasztás — részben megváltoztatva.

1463. Hrabovszky János lopás — helyben hagyva.

1470. Zima József testisértés — h. hagyva.

1516. Pósa Károly közsend. ell. kihágás — h. hagyva.

Előadó: *Urbán Adolf.*

1508. Szimucz Gábor s. t. hatóság elleni erőszak stb. — megvált.

1563. Bulzán György lopás és orgazdaság — r. megváltoztatva.

1575. Pap László testisértés — részben megváltoztatva.

1639. Löesei Istvánné lopás — h. hagyva.

1781. Zsurkán Kosztán testisértés — helyben hagyva.

1668. Czik Lika testisértés — részben megváltoztatva.

1669. Biró Eszter lopás — h. hagyva.

1670. Bajusz József testisértés — helyben hagyva.

1671. Trefán Nina lopás — részben megváltoztatva.

1672. Kovács Lajos testisértés stb. — helyben hagyva.

Előadó: *Poynár Dénes.*

1423. Vigyikán János orgazdaság — r. megváltoztatva.

1448. Rekesan Stefán közokirathamisítás — h. hagyva.

1443. Toma Illés halált ok. testisértés — rendelet.

1449. Lupens Pével st. testisértés — helyben hagyva.

1186. Karai László hamisvadás — h. hagyva.

1493. Hauzus János becsületsértés — visszautasítva.

1383. Juhász Imre rágalmazás — h. hagyva.

1384. Varga Imre anyakönyvi kihágás — h. hagyva.

1385. Lövi Farkas st. magánlaksértés — h. hagyva.

1386. Nagy Gáborné lopás — részben megváltoztatva.

1454. Kohn Menyhért lopás — h. hagyva.

1464. Molnár Mihályné tulajdon elleni kihágás — rendelet.

1466. Hubert József védjegybitorlás — megváltoztatva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

480. Csorvási r. kath. egyház — özv. Terhánnyai Jánosné — rendelet.

484. Frankó Judit — Uhán János — helyben hagyva.

492. Lukács Pál — Pipis Bikia Onucz — visszautasítva.

496. Leho Beana — Leho Mitru — helyben hagyva.

Előadó: *Bócz Géza.*

713. Szabó János és neje — Tandi Gábor — h. hagyva.

722. Roth Henrik — Gyorgyovits Arkadia — h. hagyva.

1009. Paszabi ev. ref. egyház — özv. Besenyev Lászlóné — h. hagyva.

1246. Molnár Péter — Molnár Juliánna — h. hagyva.

1200. Fuber Antalné hagyatéka — helyben hagyva.

1242. Hegyessy Zsuzsanna — a Paszabi ev. ref. egyház --- megvált.

1272. Fülöp Józsefné — Gottlieb Mórné — h. hagyva.

TANUGY.

A községi iskolaszék ülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután hosszan tárgyalta a felmerült ügyeket.

Jelen voltak: Dr. Sipos Árpád elnök, Ritoók Zsigmond, Ragány János, Réz Mihály, Stark Gyula, Gábel Jakab, Böszörményi Géza, Szokoly Tamás, Vaday József, Markovits Pál, Auspitz Adolf, Hlatky Endre, dr. Baróthy Ákos, dr. Vucskics Gyula, Huszár Károly jegyző.

Huszár Károly polg. iskolai tanítónak a képesítés megszerzésére, mivel önhibáján kívül állott elő a helyzet, a jövő tanév közepéig haladékot adtak.

Elnök felemlíti, hogy egyik helybeli lapban megjelent közlemény 50,000 koronát említ, amely az iskolaszék költségvetésében fordul elő. — Ez részben igaz, részben nem. A 119 ezer korona költségvetésben a közs. fi és leány polgári iskolák, az ismétlő iskolák, a tanerők létszámának szaporítása, a korpótlékok szaporodása, különféle beszerzések, az államsegély stb. bennfoglaltatik. A városnak kötelessége a polgári iskolákat fenntartani. Szóval mindezek leszámítása után csak 30,000 koronát kell a köz-költőből pótolni. De az 5% iskolai adóból nem lehet fedezni a tanügyi kiadásokat. — A vádakat visszautasítja. Ha az a közlemény az iskolaszék tagjai közül sugalmaztatott, kéri nyilvánosan megmondani a kifogást s ebből levonja a konzekvenciát. Végül indítványozza, hogy írjon fel az iskolaszék a miniszterhez az iránt, hogy az évi állami segélyt 14,000 frtra emelje fel.

Böszörményi Géza meg van győződve, hogy azon hírlapi közleményt nem sugalmazta az iskolaszék egy tagja sem, mert a legnagyobb bizalommal viseltetnek az elnök iránt.

Ritoók Zsigmond osztja az előtte szóló nézetét. A felhozott nagyobb kiadás büszkesége lehet a városnak, mert iskoláink fejlődését jelenti. Egyetlen község sem képes az 5% iskolai adóból fedezni az iskolák fenntartását. Indítványozza, hogy az elnök iránt feltétlen bizalmát az iskolaszék jegyzőkönyvében fejezze ki.

Az indítványt egyhangulag elfogadták s kimondták, hogy felírják a miniszterhez az államsegélynek 14,000 frtra leendő felemelése iránt.

Az évről vizsgálatok.

Ezután az évről vizsgálatok határidejét állapították meg s megalakították a vizsgálóbizottságokat a következőkben:

A községi iskolai összes osztályok évről vizsgálatait június 19, 20, 21, 22 és 23-ikára, az ének és tornavizsgálatok idejét a június 12—17-ikét magában foglaló hétre tűzik ki s a vizsgáló-bizottságokat a következőképen alakítja meg:

I. A polgári fiúiskolánál:

1. a) a nyelv és történelemtudományi szakcsoportok vizsgálatához elnök: dr. *Molnár* Imre; b) a mennyiség és term. tud. szakcsoportok vizsgálatához elnök: *Száhlender* Károly, bizottsági tagok: *Bordé* Ferencz, *Bozóky* Béla és *Hlatky* Endre.

II. A polgári leányiskolánál:

2. a) a nyelv és történelem tudományi szakcsoportok vizsgálatához elnök: *Gálbory* Sámuel; b) a mennyiség és term. tud. szakcsoportok vizsgálatához elnök: dr. *Grósz* Menyhért; bizott-

sági tagok: Böszörményi Géza, Denes János, dr. Konrád Márk és dr. Korda Kálmán.

III. Az elemi iskoláknál.

3. Az első fiuosztályok vizsgálataihoz elnök: dr. **Dóry** Ferencz, bizottsági tagok: Dietz Mihály és Materny Imre.

4. Az első leányosztályok vizsgálataihoz elnök: **Hering** Sándor, bizottsági tagok: Mága János és Máthé Lajos.

5. A második fiuosztályok vizsgálataihoz elnök: **Váradi** Mór, bizottsági tagok: Beczkay Lajos és Pakala Tamás.

6. A második leányosztályok vizsgálataihoz elnök: dr. **Vucskics** Gyula, bizottsági tagok: Gábel Jakab és dr. Kornstein Lajos.

7. A harmadik fiuosztályok vizsgálataihoz elnök: dr. **Kecskeméti** Lipót, bizottsági tagok: Auspitz Adolf és Serdült Bálint.

8. A harmadik leányosztályok vizsgálataihoz elnök: **Sulyok** István, bizottsági tagok: dr. Baróthy Ákos és Frankó Endre.

9. A negyedik fiuosztályok vizsgálataihoz elnök: **Stark** Gyula, bizottsági tagok: Auspitz Adolf, Némethy Károly és dr. Radó Ignác.

10. A negyedik leányosztályok vizsgálataihoz elnök: **Ragány** János, bizottsági tagok: dr. Márkus László és Szokoly Tamás.

11. A kettős (váraljai fiu és leány V.—VI.) és vegyes (csillagvárosi fiu és leány I.—II.) osztályok vizsgálataihoz elnök: **Gabrielly** Lajos, bizottsági tagok: Horváth Endre és Molnár Lajos.

12. Ismétlő leányiskolák vizsgálataihoz elnök: **Stark** Gyula, bizottsági tagok: Máté Lajos és Váradi Mór.

13. A tornavizsgálathoz elnök: **Hoványi** Géza, bizottsági tagok: dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Ragány János, Szokoly Tamás és Váradi Mór.

14. Az énekvizsgálatokhoz elnök: Mezey Mihály, bizottsági tagok: Böszörményi Géza, Bozoky Béla, Hoványi Géza, Márkus László, Váradi Mór és Stark Gyula.

15. A rajz és kézimunka vizsgálathoz elnök: **Böszörményi** Géza, bizottsági tagok: Csák Máthé, dr. Dóri Ferencz, Mága János, Mezey Mihály, Váradi Mór és Radó Ignác.

Auspitz Adolf magániskolájának vizsgálataira: dr. **Berkovits** Ferencz és dr. **Grósz** Menyhért iskolaszéki tag urak küldetnek ki.

*

A felügyelő-igazgató jelentésének leglényesebb része, hogy az új olasz-i elemi fiúiskolánál az V.—VI. osztályhoz egy tanítói állás rendszeresítessék s erre a pályázatot írják ki.

Továbbá a jövő tanévben a beiratások szeptember 1—5 törtéjének, a tanítás pedig szeptember hó 6-án vegye kezdetét.

A felügyelő-igazgató jelentését tudomásul vették s elfogadták.

Hosszabb vita fejlődött ki az iskolaszolgák alkalmazásáról alkotott szabályzat-tervezetnél.

Nem fogadták el, hanem a teendők sokaságához képest a díjazásukat 240—400 frt közt állapították meg.

Báss János iskolaszéki kézbesítőnek, a várad-velencei iskolánál a szolgálai teendők ellátásáért 240 frtot vettek fel; míg ha más szolgál lesz oda téve, ez kapja a 240 frtot és lakást és Báss 80 frtot kap lakásra.

Az iskolaszék költségvetését az 1900 évre, bemutatták; a főbb tételek a következők:

Szükséglet:

I. polgári fiu iskolánál . . .	28,740	kor.	—	fill.
II. polgári leányiskolánál . . .	14,751	»	64	»
III. el. fiu és leányiskolánál . . .	76,073	»	98	»
	119,565	kor.	62	fill.

Fedezet:

I. polgári fiu iskolánál . . .	6661	kor.	01	fill.
II. polgári leányiskolánál . . .	7851	»	01	»
III. el. fiu és leányiskolánál . . .	41,081	»	88	»
	55,593	kor.	90	fill.

ha a két összeget: a szükségletet és fedezetet összehasonlítjuk és számításba vesszük az állam által adott évi 14,000 korona segélyt, kitűnik, hogy a közköltőből kell fedezni 50165 korona 54 fillért.

A költségvetést elfogadták.

A miniszter az óvodák segélyezését jóváhagyta.

A délelőtti tanítás.

Dr. **Bulyovszky** József átiratban tudatja, hogy a középiskolákra nézve a miniszter engedélyezte a tanításnak délelőttre való összehívását. Kéri az iskolaszéket, hogy a délelőtti tanításnak az elemi iskolákba való behozását újból tárgyalja s megfontolás alá vegye.

Elnök csak úgy hiszi megoldhatónak a kérdést, ha a felekezeti iskolákba is behoznák az új rendszert, továbbá, ha a hittan tanítás ezáltal nem csorbulna. Saját részéről pedagógiai szempontból nem tartja az elemi iskolákban a délelőtti tanítást keresztülvihetőnek.

Ritók Zsigmond merő képtelenségnek tartja, hogy a gyenge gyermekek 4—5 órán át figyelemmel lehessenek, mikor a felnőtt embert is kifárasztja az ily hosszú figyelés. A délelőtti oktatás merőben absurd s ezért azt ellenzi.

Dr. **Baróthy** Ákos v. főorvos osztja a Ritók nézetét, de közegészségi szempontból még megtoldja azzal, hogy a gyermekek egészségére rendkívül káros, ha ilyen hosszú ideig a szorult levegőben tartózkodnak. Egész lelkesedéssel csatlakozik azokhoz, akik ellenzik a tanórák délelőttre szorítását.

Dr. **Vucskics** Gyula szintén osztja az előtte szólottak véleményét, vallás óra most is az utolsó, ha még későbbre tennék, nem volna eredményes a vallásoktatás.

Az iskolaszék egyhangulag kimondotta, hogy újból ragaszkodik előbbi véleményéhez s pedagógiai és közegészségi szempontból ellenzi az elemi iskolákban a tanóráknak délelőttre tervezett összehívását.

Még néhány apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

A felső kereskedelmi iskola írásbeli vizsgálata. A helybeli felső kereskedelmi iskolában az írásbeli érettségi vizsgálat folyó hó 23-án kezdődik, miről az érdekeltek magántanulókat ezennel értesítjük. Nagyváradon, 1899. május hó 18-án. *Az igazgatóság.*

MULATSÁG.

Felolvasó-estély a Szacsvey szobor-alap javára. A nagyvárad kir. kath. jogakadémia önképzőkörre f. hó 27-én este felolvasó-estélyt rendez a Kereskedelmi Csarnok nagyertermében belépő díj mellett. Az estély tiszta jövedelme a Szacsvey szobor-alap javára fog adadni s tekintve a közreműködőket ez estély egyike lesz a jogászok által rendezett legsikerültebb felolvasó-estélyeknek.

Közre fognak ugyanis működni **Medvigy** Gábor, **Nagy** Endre, **Thury** László, kik felfognak olvasni **Mihályházy** Margit kisasszony zongorán, **Bárdos** Ödön hegedűn fog játszani. Közreműködik még **Schmerhovszky** József zenetanár is.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Péntek: *Odette*.
Szombat: *Talmi hercegnő*.
d. u. *Náni*.
Vasárnap este: *Aranylakodalom*.
d. u.: *Hamupipőke*.
este: *A nagyapó*.

Odette. **Sardou** Viktor 4 felvonásos színműve kerül ma este színpadra. Fedora szerzője e színműben is ugyanazon eszközzel dolgozik, mint más műveiben, a hatás eszközeivel. Az

előadásban részt vesz az egész drámai személyzet. A főbb szerepeket **L. Fáy Szeréna**, **E. Kovács Gyula**, **Szentgyörgyi István**, **Horváth Paula**, **Tompa Kálmán** stb. játsszák.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: **Neidegg**, fordította: **Szirtes**.

17

IV.

— Azaz jól illenek bele, ha iskolázottabb volna, — kötekedett Viktória. — Aztán mégis különösnek találom, hogy az a Steinfeldner már meghívóinkba is beleszólt.

Starkenbach bosszús pillantást vetett leányára. Legtehetségesebb volt gyermekei között, de az egyetlen is, ki neki ellent mert mondani. Sokkal nagyobb türelemmel hallgatta el lenmondásait, mintsem ettől a durva, hirtelen természetű embertől várni lehetett volna. Nemcsak tudományossága miatt kímélte őt, de személyisége is arra készítette. Anyjának egyik rokona végrendeletében szép vagyonkának örökösévé tette őt, mely az üzletbe volt fektetve; ilyen leánynak néha-néha egy-két szabad szót meg kellett engedni. Bántotta őt azonban, hogy a leány mindenben saját akaratát kívánta keresztül vinni, azért gyakorta ellenkezett és vitatkozott vele, néha még olyankor is, midőn nézeteit maga is osztotta.

— Miért ne pártolná Steinfeldner az ő rokonát, kivált ha az nagy reményekre jogosított fiatal ember? — utasította vissza leánya megjegyzését. — Szép jövőt jósolnak neki; hallottad volna, miként nyilatkozott róla tegnap Heisterberg.

— Az? — viszonzá Viktória megvetőleg. — Bizonyára érdemeknek tekinti a doktor úr előítéleteit.

— Neken is csodadolgokat beszélt a gróf dr. Ganermannról, — szólalt meg Áda elpirulva. — Még azt is mondta, hogy meg se járjuk, ha ma-holnap miniszterré s belső titkos tanácsossá nevezi ki ő felsége.

— Hogyne, csak legyen, aki hiszi! — felelt Viktória s hirtelen másfelé terelte a tárgyalást. Midőn azonban az apa irodájába hajtattott s az anya átöltözködés végett eltávozott, félrevonta hűgát, hogy négy szem közt beszéljen vele.

— Áda, — szólítá meg egyenesen, — Áda dr. Ganermann udvarol neked; kedves az neked? Talán szereted őt?

— Áda duzzogva felbiggyeszte ajkát: Mert tegnap pár szót váltottunk egymással és jól mulattunk, már szemrehányást akarsz tenni; az nem szép tőled Viktória. Köszönöm a világi életet, ha beszélnem sem szabad, a kivel akarok.

— Nem egyedül a tegnapi multság miatt kérdezlek; már azelőtt is észrevettem, hogy együtt vagytok, hacsak egy társaságban megjelentek.

— Ó Viki, bizd mamára, hogy reám ügyeljen.

A mama sokkal szórakozottabb, hogyszem ilyesmit észrevegyen és én sokkal előzékenyebb vagyok, hogyszem figyelmeztessen őt, mielőtt veled beszéltem. Mindeddig megértettük egymást, hűgocskám, miért ne értsük meg egymást ezután is?

— Igen, Viki és mindenkor hallgattam reád, mert nagyon okos vagy, — szólott Áda csodálattal tekintve nénjére, — de kérlek, beszélj most valami másról!

— Azonnal; csak kérdésemre felelj: kívánod, hogy Ganermann udvaroljon neked?

— Azt egész világ meghallgathatja, amit nekem mond, — bizonyította Áda.

— Te kitérsz kérdésem elől. Különben ki kell nyíltan mondanom, hogy szemtelenségnek tartom a fiatal embertől, aki semmi és akinek semmije sincs, hogy közeledni mer hozzád, aki fényezéshez szoktál és ezer kívánságod van, melynek előtte ismeretlenek.

— Ami azt illeti, apa egy tuczat leányt is elláthatna. Mije van Szidónia férjének!

— Ugy . . . már annyira gondoltál? Hát-ha apa ellenezné? És te, aki szeretsz büszkél-

kedni és pompázni, megelégedni egy néptanító fiával?

— Ha miniszter lesz, kegyelmes asszony lesz, ami te sohasem lehetsz, — szólt Áda mérgesen. — És miniszter lehet, csakúgy mint Gautsch és mások.

— Talán megegyeztetek már?

— Nem, semmiképen sem. Soha egy szót nem szólt szerelemről; de ha szólni fog, az én dolgom, hogy mit felelek neki.

— És én megmondom neked előre, sohasem viszi semmire: ábrándozó középkori eszmékkel telített ember; nem is illetek egymáshoz, azért becsülettel kellene eljárnod és nem volna szabad őt hamis reményekkel kecségtetned.

— Az már az én ügyem, — válaszolva daczosan és hátat fordított alkalmatlankodó néniének.

Viktória jól tudta, hogy bármi nagy befolyást gyakorol is húgára, mégis tehetetlen marad vele szemben, ha makacsokodó kedve szottyán. Vállat vonva távozott.

(Folyt. köv.)

Az interparlamentáris konferencia.

Hága, május 18.

Ma délután 2 órakor nyitották meg Hágában a Hoisten Bosch vadászkastélyban az interparlamentáris békekonferenciát.

Az államok 98 egybegyült képviselőjét *Baufort* Hollandi külügyminisztere üdvözölte a királynő nevében lelkes szavakkal. Hivatkozott arra, hogy a béke akcióit egyik legerősebb hatalom kezdte, mely évszázadok óta nyugaton és keleten feltartóztatlanul kebelezett be területeket. Szerinte egész más fogadtatásra tarthat igényt, ha egyszerű békeapostolok helyett ily faktor intézi a kormányokhoz a felszólítást:

— Le a fegyverekkel!

Baufort külügyminiszter rámutat a történelmi nevezetességű terem egyik festményére, mely a vesztfáliai békét ábrázolja és azt reméli, hogy a békét kiviszik az egész világban, dicsőítette ezután a czárt, üdvözölvén a jelenlevő képviselőket s erre a konferenciát megnyitotta.

Ezután a választásokat ejtették meg, mely igen kevés időt vett igénybe s közfelkiáltással megválasztották br. *Staal*-t, Oroszország kiküldöttét, ki csaknem rég épült fel betegségéből, mely miatt már azt hitték, hogy a konferenciát is el kellend halasztani. Alelnökké *Baufort* hollandi külügyminiszter választott meg s ezzel az ülés mára véget ért.

Holnap teljes ülés lesz, melyen a bizottságokat választják meg. Egyéb üléseken 8 ujságíró vehet részt, a holnapi ülésen azonban egy sem.

A választások megejtése után az ülést elhalasztják egy hétre.

* * *

A konferencia II. Miklós czárt névnapja alkalmából meleg távirattal üdvözölte.

TAVIRATOK.

Változások a belügyminisztériumban.

Budapest, május 28. (Saj. tud. táv.) A M—g szerint legközelebb a minisztériumban nagymérvű változások lesznek. *Jakabffy* imre belügyminiszter államtitkár főispánná fog kineveztetni és utódja lesz *Szell* Ignác második államtitkár. E válto-

zásokkal egyidejűleg fog eldöntetni a belügyminiszteri tárca kérdése is.

Elfogott szélhámós.

Budapest, május 18. (Saj. tud. táv.) Prágából sürgönyzik: *Brandspiegel* Károly szegedi születésű ágens Brüennben Markovics Ince budapesti rendőrfogalmazónak adván ki magát, temérdek csalást követett el. Nagy sikerén felbuzdulva Prágában is próbált szerencsét, de itt már rosszul ütött ki működése, mert elfogták. A kirihedt szegedi szélhámós már négy hosszú esztendőt ült több büntette miatt.

Nem kell a magyar nyelv.

Brassó, május 17. Brassó város mai közgyűlésén negyvenegy magyar embernek azt az indítványát tárgyalták, hogy a magyar nyelv jegyzőkönyvi nyelvvé emeltessék. Az indítvány mellett beszélt Zakariás ügyvéd és Móor Gyula főesperes, ellene Lurtz Károly és Murasian oláh lapszerkesztő. Két órai izgalmas vita után az indítványt 67 szóval 27 ellen elvetették. Lurtz ügyvéd kijelentette, hogy a románoknak megadják, a magyaroknak nem adják meg a kivánságot. (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, május 18. A »Figaro« ma első részét közli annak az emlékiratnak, a melyet Picquart ezredes a semmitőszéknek átadott. — Ebben az írásban Picquart az ellene emelt négy váddal foglalkozik és határozottan tagadja, hogy a Dreyfus-féle titkos iratcsomót közölte Leblois ügyvéddel. Picquart kijelenti, hogy csak az Esterházy-féle iratcsomó egyes nem titkos iratait közölte.

A »Voltaire« Dreyfusnak azt a két táviratát közli, a melyekkel az elítélt a semmitőszéknek hozzá intézett kérdéseire válaszolt. Dreyfus kereken tagadja, hogy bűnösnek vallotta magát és hogy azt mondta volna, hogy igen is kiszolgáltatt irásokat azért, hogy másokat kapjon értük. Ellenkezőleg, mindig és mindenütt ártatlanságát hangoztatta. (Magy. T. Ir.)

Az új orosz valuta-törvény.

Berlin, május 18. A Wolff-ügynökségnek jelentik Pétervárról: Az új orosz valutatörvény, a melyet a birodalmi tanács néhány évvel ezelőtt elvetett, a minnek az volt a következménye, hogy a pénzügyminiszter a mostani aranyvalutát a birodalmi tanács megkerülésével, pusztán a czár jóváhagyásával léptette életbe, május 11-én a birodalmi tanács is elfogadta, de hivatalosan még nem hirdették ki. (Magy. Táv. Ir.)

A békekonferencia.

Berlin, május 18. A Wolff-ügynökségnek jelentik Pétervárról: Tegnapi délután a czár elnöklete alatt minisztertanács volt, a melyen a békekonferenciáról tanácskoztak. (Magy. Táv. Ir.)

A párisi levélhordók sztrájkja.

Budapest, május 18. (Saj. tud. táv.) Párisból jelentik, hogy közel négyezer levélhordó beszüntette a kézbesítést, mivel nem kaptak fizetésemelést. E miatt ma a kamarában interpelláció is volt, melyre *Dupuy* nagy tetszés közt kijelentette, hogy

nem türi, hogy az állam alkalmazottai sztrájkoljanak s gondoskodni fog helyettesítésükről. A választ a kamara nagy többséggel elfogadta.

Az antiókiái patriarkátus.

Konstantinápoly, május 18. A nagyvezér tegnap kijelentette a patriárka küldöttei előtt, hogy az antiókiái patriárka-választás megsemmisítéséről és az új választásról szóló parancsot már elküldték. (Magy. Táv. Ir.)

Acetilen robbanás Párisban.

Páris, május 18. Az Avenue Pamen-tier egyik vendéglőjében acetilen-robbanás történt. Az utcára nyíló ajtók és ablakok összetörték. Három személy súlyosan sebesült meg, egy pedig könnyű horzsolást szenvedett. Vizsgálatot indítottak. (Magy. Táv. Ir.)

Transzvál.

Fokváros, május 17. Reuter. Krüger elnöknek Milner fokföldi kormányzóval való találkozásra nézve még nem jött létre végleges megállapodás. Kétségtelen, hogy a Johannesburgban letartóztatott embereknek sem rangjuk, sem valamely különös állásuk nem volt. Más letartóztatások nem fordultak elő. Friest nem adták át a törvényszéknek, mikor a foglyokat erős fedezettel a bíróság épületébe kísérték, Pretória utcai megtelek kíváncsi közönséggel. Jól értesült fokvárosi és johannesburgi körökben úgy vélekednek, hogy a köztársasági detektíveknek nemcsak tudomásuk volt az állítólagos összeesküvésről, hanem elő is mozdították. A legújabb jelentések szerint a letartóztatásoknak nem tulajdonítanak politikai jelentőséget és nem féltik miattuk Transzvál és Anglia békéjét. Azokat az utolsó pillanatban visszatartották. Hir szerint az »Avoca« csapat-szállítóhajó, a melynek Simonstowból Angliába kell mennie, a tengernagyi hivatal útján ellenkező parancsot kapott. Minthogy azonban azt hiszik, hogy a letartóztatásoknak tulzott jelentőséget tulajdonítanak, remélik, hogy az »Avoca« legközelebb elindul. (Magy. Tud. Táv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezete.

A szövetkezet összes bevétele eddig 5591 frtot tesz, a melyből levonva a csekély, alig 50 frtnyi kiadást, a tiszta bevétel meghaladja az 5540 frtot. A részjegyeik árával hátralékban maradt tagokhoz az igazgatóság írásbeli felszólítást intézett tartozásuknak és az esedékessé vált késedelmi kamatoknak befizetésére, a felszólítás eredményeképpen 150 frt befizetés jelentkezett. A vonakodók ellen az igazgatóság a per útjára lép.

A fürdőidő beálltával *Czeplédy* Sándor a Szt. László fürdő bérlője az I. oszt. tükörfürdőt ruhával és lepedővel együtt a rendes 60 kr helyett 45 krért bocsátja a szövetkezet tagjainak és családjaik tagjainak rendelkezésére. Ezen kívül ujabban kedvezményben részesítik a szövetkezet tagjait: *Freyberger* és társának fő-utcai női kázi-munka, rövid-, divatruha és gyermekruha üzlete 7 százalékos árleengedéssel és *Teszler* Simonnak Zöldfa-utcai posztó, gyapjuszövet és bélésszövet üzlete, 12 százalékkal.

Az osztálysorsjáték mai húzása. Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki: **60000** koronát, főnyereményt nyert **70570** számú sorsjegy. **20** koronát nyert **79479**, **2000** koronát nyert **38230** számú. **1000** koronát nyertek: **18521**, **43347**, **50598**. **500** koronát nyertek: **22502**, **71708**, **44701**, **82513**, **84005**, **92866**, **97326**, **300** koronát nyertek: **6812**, **8574**, **17429**,

43751, 58030, 71972, 74841, 77417, 89556, 89716, 97598. 100 koronát nyertek: 663, 2699, 4354, 6609, 12301, 18896, 23807, 28298, 32087, 32654, 35102, 38796, 48671, 49893, 62370, 70784, 71491, 71968, 78888, 84,546, 87569, 69836.

Reich Jenő és Táras
Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, május 18.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	358.30
Magyar hitel	386.75
Allamvasut	361.25
Rimamurányi	311.—
Magyar jelzálog	242.50
Salgótarjáni	636.—
Wagon-kölesön	623.—
Villamosvasut	525.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déli vasut	178.—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, május 18.

Osztr. hitel	358.30
Magyar hitel	386.50
Allamvasut	361.25

Határidők.

Budapest, május 18.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	8.88
Buza októberre	7.92
Uj tengeri	4.52
Rozs őszre	6.44
Zab őszre	5.42
Tengeri augusztusra	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1899. május 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.60
Magyar koronajárdék	96.90
Magyar vasuti kölesön aranyban 4/10%	121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2/10%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	36.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.25
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesön	161.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	188.25
Osztrák járdék papirban	100.75
Osztrák járdék ezüstben	100.20
Osztrák járdék aranyban	119.50
Osztrák korona járdék	100.25
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészvény	920.—
Magyar hitelbankrészvény	386.50
Osztrák hitelintézeti részvény	358.10
Párisi vista	361.25
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.55
Németbirodalmi márka	58.50
London vista	120.50
20 márkás arany	11.78

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadbérllet 16. szám. Kisérllet 16. szám.
Páros. Páros.

Ma pénteken, 1899. május 19-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

O D E T T E.

Színmű 4 felvonásban. Irtá: Sardou Viktor. Fordította: Paluay Ede. (Rendező: E. Kovács Gyula.)

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Tálalászék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár.

Földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap szombaton, 1899. május 20-án

TALMI HERCZEGNŐ.

Nagy operett 8 felvonásban: Irták: Kövesi Albert és Makay Emil. Zenéjét szerző: Konti József.

A szerkesztővel jelezni:

D. r. VUCSKICS GYULA.

Birtok eladás.

A Dorongosi hegyrészen, bihari országútfélen, egy **hét köblös föld a rajta levő épületekkel, jó kuttal** ellátva, kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó.

Értekezhetni:

Kecskeméti Gábornál,
Nagyváradon.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.		
Kolozsvár	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány	ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá	»	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen	»	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok	»	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47	
Bucsa	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány	»	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Brátka	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd	»	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.						
Rév	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp	»	† 1 17	† 5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15	
Élesd	† 1 48	† 7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu	»	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen »	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01	
Mező-Telegd	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	»	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48	
F.-Vásárhely	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	»	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
Várad-Velenceze	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	»	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v.						
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	»	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta	5 25	1 05	
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd »	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—	—	
Püspöki	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos »	9 41	5 17	M.-Pályi »	5 47	1 30		
Bors	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	»	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi »	10 05	5 41	H.-Pályi »	6 03	1 48	
Mező-keresztes	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	»	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi »	10 20	5 55	H.-Bagos »	6 18	2 05	
Mező-Peterd	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	»	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	—	—	Sáránd »	6 40	2 29	
B.-Ujfalu	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	»	† 3 04	† 7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13	
Sáp	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	»	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.						
Báránd	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	»	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49	
P.-Ladány	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	»	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09	
Szolnok	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	»	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00							
Nagy-K. u.	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	»	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55							
Budapest ér.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04	—							

Nagyvárad—Szeged.

Szeged—Nagyvárad.

Nagyvárad—Arad.

Arad—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi »	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely »	4 38	11 05	7 50	Gyula »	12 21	6 44	10 01	Kurtics »	5 39	11 52	10 07
Less »	10 48	5 01	7 52	Orosháza »	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba »	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza »	6 14	12 24	10 54
Gyapju »	10 56	5 10	8 05	Csaba »	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza »	2 54	7 45	5 03	Békes-Csaba »	6 47	2 33	4 50
Cséffa »	11 03	5 19	8 29	Gyula »	7 27	3 05	5 26	Kurtics »	3 28	8 21	5 38	Gyula »	7 27	3 05	5 26
Szalonta »	11 23	5 44	8 46	Sarkad »	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán »	11 46	† 6 05	9 15	Kötegyán »	† 7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad »	11 57	6 17	9 31	Szalonta »	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	—	Dobrest ind.	4 22	6 36	—
Gyula »	12 21	6 44	10 01	Cséffa »	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel »	† 6 34	† 8 21	—	Nánhegyesel »	† 4 32	† 6 46	—
Csaba »	2 10	7 41	4 44	Gyapju »	—	4 42	7 29	Dobrest ér.	6 44	8 31	—	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 10	—
Orosháza »	3 10	9 10	5 50	Less »	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely »	4 00	10 02	7 00	Ósi »	9 21	5 19	8 16								
Szeged »	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31								

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A *-gal jelzettek feltételes megállóhelyek.